

SAARISELÄN MATKAILUKESKUS

Ympäristön tila ja hoito
Kaunispään ja Laanilan alueella

Eero Kakkuri

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

Kolarin tutkimusasema

1996

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
Kolarin tutkimusasema

SAARISELÄN MATKAILUKESKUS

Ympäristön tila ja hoito
Kaunispään ja Laanilan alueella

Eero Kakkuri

1996

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Ympäristön tila ja hoito	4
2.1 Arvokkaat luontokohteet.....	4
2.2 Kullankaivuu ja rakennussuojelu.....	4
2.3 Viheralueet.....	5
2.4 Luontopolku.....	5
2.5 Jätehuolto.....	6
2.6 Maaston kuluminen ja roskaantuminen.....	6
2.7 Kaavoitus.....	7
3 Tarkastelu	8
Liitteet.....	9

Kirjoittajan yhteystiedot:

Eero Kakkuri: Metsäntutkimuslaitos, Helsingin tutkimuskeskus, Unioninkatu 40 A,
00170 Helsinki, puh. (90) 857 051, faksi (90) 8570 5717.

1 Johdanto

Saariselälle on toisen maailmansodan jälkeen kasvanut yksi maamme suurimmista ja palveluiltaan monipuolisimmista matkailukeskuksista. Tärkeimpinä edellytyksinä Saariselän matkailun kehitykselle pidetään luontoa sekä hyviä liikenneyhteyksiä. Perinteisesti matkailijat tulevat alueelle retkeilemään, hiihtämään ja laskettelemaan.

Saariselän matkailukeskittymä sijaitsee Inarin ja Sodankylän kunnissa. On arvioitu, että 1950-luvulla alueella kävi vuosittain muutamia tuhansia matkailijoita. Nykyisin kävijämäärät saattavat kohota jopa yli 300 000 henkilöön vuodessa. Majoitus-tilan määräksi arvioitiin 1970-luvun alussa noin 1 200 vuodepaikkaa. Tällä hetkellä vuodepaikkoja lienee noin 9 000.

Rakentaminen on Saariselällä jo varhain, 1970-luvun alkupuolelta saakka, perustunut maankäyttöä ohjaaviin suunnitelmiin. Pitkästä suunnitteluperinteestä huolimatta on voimistuneesta matkailusta aiheutunut monia ympäristöä kuormittavia vaikutuksia. Ympäristönäkökohtien merkitys korostuu pohjoisissa äärevissä oloissa, joissa luonnon kantokyky on alhainen ja syntyneet vauriot korjaantuvat hitaasti.

Ympäristökysymyksiä on otettu huomioon monissa alueelle laadituissa yleispiirteisissä ja yksityiskohtaisissa maankäytön suunnitelmissa. Vuonna 1993 tehtiin Saariselälle ensimmäinen ympäristöhoitosuunnitelma (Ari Huru, Metsäntutkimuslaitos & Markku Nikula, Inarin kunta). Tulevaisuudessa on tavoitteena täsmentää ympäristöön kohdistuvaa suunnittelua. Hanke käynnistettiin Saariselän matkailukeskuksen ympäristön tilan maastokartoituksella Kaunispään ja Laanilan alueilla alkukesällä 1995. Kyseiselle seudulle on keskittynyt pääosa Saariselän rakentamisesta ja palveluista. Kenttätöiden tulokset esitetään tässä julkaisussa.

Ympäristön tilan kartoitus palvelee Saariselän matkailukeskuksen ympäristöhoitotöiden sekä alueen maankäytön suunnittelua. Tarkastelun kohteena oli sekä rakennettu- että luonnonympäristö. Kenttätöissä selvitettiin millaisia ympäristöongelmia esiintyi, mistä ne aiheutuivat sekä millainen oli niiden haitta-aste. Eri kohteissa tavattuihin ongelmiin esitettiin ratkaisuehdotuksia. Samalla kartoitettiin myös ympäristön myönteisiä piirteitä sekä jo tehtyjä -hoitotöitä.

Tutkittava alue sijaitsee Inarin kunnassa. Se on Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa. Kenttätöet ulottuivat pohjoisessa Kaunispään laelle ja etelässä Laaniojalle (Laanihoviin saakka). Idässä rajana oli Urho Kekkosen kansallispuisto. Länsilaidalla alue rajoittui Laaniojaan, valtatie 4:än sekä yleiskaavan mukaiseen lisärakentamisen län-sirajaan (liite 2).

Alueella sijaitsee kolme yksityiskohtaisesti kaavoitettua loma-asutusaluetta. Kaunispään "matkailukaupungin" alueelle on laadittu rakennuskaava. Laanila ja Laanioja ovat rantakaavoitettuja. Suunnittelualue sisältyy keväällä 1993 vahvistettuun Saariselän yleiskaavaan, joka käsittää osia sekä Inarin että Sodankylän kunnista.

2 Ympäristön tila ja hoito

Kenttätöiden tavoitteena oli muodostaa kokonaiskuva Kaunispään ja Laanilan alueen ympäristön nykytilasta. Maastotyöt tehtiin kesäkuun kahdeksannen ja heinäkuun kolmannen päivän välisenä aikana 1995. Inventoinnissa Kaunispään ja Laanilan alue jaettiin 45 kuvioon. Näiden koko vaihteli huomattavasti. Esimerkiksi joenvarsilla, missä oli merkittäviä pienalueittaisia eroja, kuviokoko oli pieni. Yhtenäisillä metsäalueilla kuviot olivat suhteellisen isoja. Yksityiskohtaiset kuviotiedot ja kartat ovat liitteissä 1 ja 2.

Ympäristöhoitotöiden kiireellisyydestä on esitetty ohjeellinen karkeahko suositus. Töiden onnistumisen valvonnassa kannattaa harkita myös valokuvauksen avulla tapahtuvaa seurantaa. Kuvia voitaisiin ottaa tietyistä pisteistä ennen ja jälkeen hoitotoimenpiteitä, esimerkiksi muutaman vuoden välein. Kuvauksen tulisi kattaa monipuolisesti eri aihepiirit.

Ympäristöhoidon onnistumisen kannalta on edelleenkin tärkeää, että hankkeeseen voivat ponnella osallistua kaikki osapuolet; alueen matkailuyrittäjät, asukkaat, kunta ja maanhaltija. Tavoitteeksi voitaneen asettaa, että alueesta kehitetään kaunis ja ympäristöä vähän kuormittava matkailukeskus, jossa sekä koti- että ulkomaiset vieraat viihtyvät. Suunnittelussa ja toteutuksessa tulee vahvistaa kytkentää seudulla tehtävään tutkimukseen.

2.1 Arvokkaat luontokohteet

Luttojoki ja Laanioja tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina. Niiden uomat ovat pääosin luontaisia ja veden laatu on hyvä. Monille matkailijoille ne tuottavat elämyksen alkuperäisestä puroluonnosta. Kohteiden arvoa korostaa se, että luonnontilaiset joet ovat vähentyneet Suomessa.

Luttojoen ja Laaniojan lisäksi alueella on monia muita säilyttämisen arvoisia kohteita. Näitä ovat muun muassa Laaniojan rantakaava-alueen "kurut", Vanhaselän laki, suo Laanilan rantakaava-alueen pohjoisosassa, pienet harjanteet Laanipalossa sekä Iiskonlompolo. Myös pienet kosteikot ja "lehtolaikut" tulee säilyttää. Yksityiskohtaista kaavaa laadittaessa ja muutettaessa suositellaan, että alueet merkitään säilytettäväksi luonnontilaisena ("ln"). Asiasta voitaneen antaa erikseen myös kaavamääräyksiä. Arvokkaiden kohteiden kartoitusta ja suojelun suunnittelua tulee jatkaa.

2.2 Kullankaivuu ja rakennussuojelu

Kullankaivuu on tärkeä osa pohjoissuomalaista kulttuuria. Saariselällä tulisi kartoittaa mitkä entisistä kaivuualueista jätetään nähtävyyksiksi ja mitkä maisemoidaan. Nykyisen toiminnan haittoja tulisi myös lieventää. Seudun kultahistorian varhaisvaiheilta on vielä jäljellä Piponiuksen majan rauniot, jotka tulee säilyttää.

Monet matkailua palvelevista rakennuksista kuvaavat Saariselän rakentamisen lähihistoriaa. Rakennussuojelukohteiksi ehdotetaan muun muassa Kaunispään alamajaa, Kaunispään vanhaa ylämajaa ja Luttotupaa. Arvokkaita rakennettuja kokonaisuuksia löytyy esimerkiksi Laaniojan rantakaavan vanhalta mökkialueelta. Rakennussuojelukohteet pitäisi inventoida tarkemmin lähitulevaisuudessa.

2.3 Viheralueet

Luonto on lähellä matkailukeskuksen alueella. Rakennettujen ja rakennettavien alueiden väliin tulee jatkossakin jättää *viherkäytävät*. Ne palvelevat sekä alueen eläimistöä että luonnossa liikkuvaa ihmistä. Lisäksi viherkäytävät jäsentävät erilaisia toimintoja.

Valtatie 4:n ja rakennettavien alueiden väliin tulee jättää riittävän leveä *suojaviheralue* ("EV"). Alueet erottavat maisemallisesti tien ja rakennetut alueet sekä vaimentavat meluhaittoja. Tällainen suojakaista on välttämätön muun muassa Vanhaselän ja Laanipalon alueilla, mikäli sinne suunnitellaan tulevaisuudessa rakentamista.

Metsäluonnon käsittelyssä kannattaa edelleenkin ottaa huomioon monipuolisesti alueen luonnonarvot. Tarvittaessa uusissa rakennuskohteissa pitää tehdä rakentamista edeltäviä valmistelevia hakkuita, joissa valitaan vuosia etukäteen tontilla kasvatettava elinkelpoinen puusto. Puistoalueilla loma-asutuksen lomassa kannattaa säilyttää näytteinä alkuperäisestä luonnosta myös kuollutta ja huonokuntoista puustoa. Tonteilta ja teiden varsilla tällaiset puut voidaan poistaa, mikäli ne ovat vaarallisia tai aiheuttavat maisemallista haittaa.

Eräissä kohteissa ympäristön muuttuminen oli aiheuttanut suhteellisen laajaa *puuston vaurioitumista*. Muun muassa jäteveden puhdistamon purkuojan varrella oli useita kuolleita ja ilmeisesti männyn versosurmakan vaivaamia puita. Myös katajien neulaset olivat kohteessa ruskistuneet enemmän kuin lähistöllä olevassa luonnossa. Kaunispään etelärinteen alueella oli tonteilla poikkeuksellisen paljon huonokuntoista ja kuollutta puustoa. Ari Hurun mukaan myös entisen kaatopaikan ympäristössä oli aiemmin korppien aiheuttamia puustovaurioita.

Paikallisten tuhojen syyt pitää selvittää. Puuston vauriot ovat puhdistamon läheisyydessä saattaneet syntyä esimerkiksi likavettä levittävien tulvien seurauksena. Kaunispään Etelärinteen alueella suhteellisen nopea rakentaminen ja maansiirtotyöt lienevät syytä puuston terveydentilan heikentymiseen. Tilanteen kehitystä tulee tarkkailla ja tarvittaessa vauriot pitää korjata.

2.4 Luontopolku

Rakennetun alueen tuntumassa on monin paikoin luontokohteita, jotka saattaisivat kiinnostaa etenkin matkailijoita, jotka ainoastaan yöpyvät Saariselällä. Matkailukeskuksen läheisen luonnon saavutettavuutta pitäisi kuitenkin parantaa. Luttojoen varteen on suunnitteilla lyhyehkö luontopolku. Hankkeen toteutuksen edellytykset kannattaa selvittää.

Lisäksi myös Saariseläntien "sisäpuolelle" jäävälle metsäalueelle voitaisiin harkita pienen luontopolun tekoa.

Uudella luontopolulla esiteltäviä aiheita voisivat olla esimerkiksi pohjoinen ekologia, matkailun ympäristövaikutukset ja Saariselän erityispiirteet. Aihepiirien pitäisi olla sopusoinnussa alueelle aiemmin tehtyjen luontopolkujen teemojen kanssa.

2.5 Jätehuolto

Kaunispään valvomaton *kaatopaikka* suljettiin vuonna 1994. Alueella on vireillä maisemointi, jonka yhteyteen kannattaa sovittaa pienimuotoista tutkimustoimintaa. Kaatopaikalle voidaan perustaa koealoja, joilla testataan esimerkiksi erilaisten maalajien ja puuston uudistamistapojen soveltuvuutta maisemointiin Pohjois-Suomen olosuhteissa.

Entiselle kaatopaikalle kaavaillaan myös moottoriurheilun harjoitusalueutta. Mikäli "moottoripuisto" rakennetaan, tulee toteutuksessa ottaa huomioon meluhaittojen torjunta sekä turvallisuustekijät. Alue soveltunee sijaintinsa vuoksi moottoriurheiluun, koska se on valtatie läheisyydessä eikä siellä liene suuria luonnonarvoja.

Matkailukeskuksen alueella on viime vuosina kehitetty määrätietoisesti *jätteen lajittelua*. Muun muassa paperi-, lasi- ja ongelmajätteille on järjestetty erillisiä keräilypisteitä. Pitkät etäisyydet jätettä hyödyntäviin laitoksiin ovat kuitenkin rajoittaneet hyötykäyttöä.

Asukkaiden kanssa käynnistettiin yhteistyönä pienimuotoinen kompostointikokeilu vuonna 1994. Tavoitteena on vähentää eloperäisen jätteen määrää sekä tuottaa ravinteikasta kompostimultaa, jota voidaan käyttää muun muassa maisemointiin. Jo aiemmin on maanparannusaineena käytetty myös kompostoitua jätevesilietettä.

Jätevesien puhdistus on ollut puutteellista Saariselän alueella. Ongelmaa ovat kärjistäneet purkuvesistöjen vähävetisyys, talven pituus ja kylmyys sekä kuormituksen voimakas kausivaihtelu. Lisäksi viemäristön vuodot ovat saattaneet kuormittaa pohjavesiä.

Jäteveden puhdistustehon parantamiseksi kannattaa harkita kohtuuhintaisen käytetyn laitteiston hankkimista Saariselälle. Uudistettu puhdistamo saattaisi viedä nykyistä vähemmän tilaa, jolloin olisi mahdollista tehdä pienimuotoisia kokeita käytöstä poistuvissa puhdistusaltaissa. Esimerkiksi olisi mielenkiintoista tutkia miten "biologinen järvi-ruokopuhdistamo" toimii Saariselän pohjoisissa oloissa. Tällaiseen koetoimintaan saattaisi saada ulkopuolista rahoitusta.

2.6 Maaston kuluminen ja roskaantuminen

Matkailun kasvun seurauksena on maasto Saariselällä monin paikoin kulunut ja roskaantunut. Kenttätöissä suunnittelualueelta löytyi kuitenkin vielä kesällä 1995 useita alueita, joissa maasto oli varsin luonnonmukaista. Paikoitellen metsien jäkäläkasvustot olivat kuitenkin niukkoja porojen voimakkaan laiduntamisen vuoksi.

Maaston kulumista on ehkäisty kanavoimalla matkailijoiden liikkumista. Alueen polkuverkostoa on kehitetty ja opastusta parannettu. Maastoliikenteelle on varattu moottorikelkkareittejä. Tulevaisuudessa opastusta tulisi vielä parantaa entisestään muun muassa Urho Kekkosen kansallispuistoon johtavilla reiteillä.

Erosion jälkiä on viime vuosina korjattu määrätietoisesti varpujen siirtoistutuksilla sekä nurmettamalla. Kokemuksen karttumisen myötä selvinnee, mitkä menetelmät ja kasvilajit soveltuvat parhaiten maisemointiin. Ympäristönäkökohdat pitää ottaa huomioon myös maisemoinnissa tarvittavien aineiden, kuten varpumättäiden ja mudan tuotannossa.

Maisemoinnin onnistumisen varmistamiseksi ja uusien vaurioiden estämiseksi pitää voimakkaassa käytössä olevilla alueilla matkailijoiden kulkua ja liikennettä edelleenkin rajoittaa. Paikoitellen, esimerkiksi Kaunispään laella ja Kylpylän edustalla, kannattaisi lumettomana aikana harkita pienten "esteaitojen" pystyttämistä. Erosion vähentämiseksi saattaa myös olla suositeltavaa, että karuimmilla tonteilla ei haravoitaisi lehtiä.

Maaston roskaantuminen ja siivoustarve vaihteli paljon kuvioittain. Yleisesti Saariselän roskaisuus lienee kuitenkin vähentynyt viime vuosina jäteastioiden lisäämisen, siivouksen ja valistuksen ansiosta. Toimia roskaantumisen estämiseksi pitää edelleenkin jatkaa.

2.7 Kaavoitus

Maankäytön suunnittelu on kytkeytyy kiinteästi ympäristökysymyksiin. Kaavoituksessa tehtävät valinnat siitä, mitä toimintoja suunnittelualueelle tulee sekä mikä on niiden sijainti ja mitoitus vaikuttavat oleellisesti ympäristön laatuun ja matkailijoiden viihtyvyyteen.

Uudet rakennuspaikat tulee vastaisuudessakin sijoittaa siten, että arvokkaat puuyksilöt ja pintakasvillisuus säilyvät mahdollisimman hyvin. Tämä edellyttää tarkkaa kaavan valmistelua. Luonnollisesti on myös aiemman käytännön mukaisesti mahdollista, että rakennuspaikka merkitään ohjeellisena suunnitelmaan ja täsmentävät maastotyöt tehdään myöhemmin.

Kaavamääräysten noudattamisen valvontaa pitää paikoitellen tehostaa. Esimerkiksi liikennejärjestelyt eivät aina ole käytännössä toteutuneet suunnitelmien mukaisesti Kaunispään rakennuskaavan alueella. Umpiteiden, Saajopolun ja Raitopolun, väliin on tehty luvatta läpiajoväylä puistoon. Lisäksi kevyen liikenteen reiteillä saatetaan ajaa moottoriajoneuvoilla.

Saariselän yleisilmettä on arvosteltu hajanaiseksi. Tulevan suunnittelun pitää edistää yhtenäistä ja hyvää rakennustapaa. Monesti jo pienehköt käytännön toimet, kuten alueelle soveltuvan mainostamisen kehittäminen, yhtäläiset postilaatikat ja rakenteet saattaisivat parantaa matkailukeskuksen maisemaa. Myös pihastutuksiin voitaisiin suositella alueella menestyvää yhtäläistä kasvistoa. Lisäksi alueen vuokrasopimuksissa kannattaisi aiempaa enemmän ottaa huomioon ympäristönäkökohtia.

3 Tarkastelu

Luonto on Saariselän matkailun keskeinen vetovoimatekijä. Lisääntyneistä matkailijamääristä sekä matkailurakentamisesta on kuitenkin aiheutunut luonnon kantokyvyn ylitänyttä kuormitusta. Samansuuntaisesti on vaikuttanut myös matkailijoiden kasvanut henkilökohtainen kulutustaso.

Aiempien suunnitelmien ja kirjallisuuden mukaan keskeisenä ympäristöongelmana Saariselällä pidettiin jätevesien aiheuttamaa kuormitusta. Myös jätehuolto ja liikenteen päästöt koettiin ajoittain pulmallisiksi. Roskaantumisen ja maaston kulumisen katsottiin niin ikään tuottaneen merkittäviä haittoja.

Kesän 1995 maastokartoituksen tulokset Kaunispään ja Laanilan alueiden ympäristön tilasta ovat samansuuntaisia aiemmin tehtyjen selvitysten kanssa. Ongelmallisiksi havaittiin muun muassa jäteveden puhdistus, maaston kuluminen ja roskaisuus. Toisaalta matkailukeskuksen alueella on viime vuosina tehty paljon määrätietoista ja tuloksellista työtä ympäristön hyväksi. Esimerkiksi eroosion vaurioita on maisemoitu, jätteen lajittelua on kehitetty ja maastoa on siivottu.

Myönteisenä piirteenä kartoituksessa ilmeni, että suunnittelualueella oli varsin monia luonnonmukaisia kohteita, jotka ovat ainakin paikallisesti merkittäviä. Nämä, kuten alueen arvokkain rakennuskanta sekä vanhan kullankaivuun edustavimmat näytteet, tulee säilyttää. Hankkeen tueksi tarvitaan tarkempaa tutkimusta ja suunnittelua. Myös ympäristön tilan kartoitus kannattaa päivittää vastaisuudessa.

Ympäristön kannalta on oleellista, kuinka suuriksi matkailijoiden ja matkailurakentamisen määrät kehittyvät tulevaisuudessa. Myös matkailukeskuksen alueellinen rakenne (keskitetty/hajautettu) vaikuttanee luontoon kohdistuvaan paineeseen. Saariselän uusimmassa, vuonna 1993 vahvistetussa yleiskaavassa varataan rakennusala kaikkiaan noin 22 000 laskennalliselle vuodepaikalle. Tästä 2/3 sijoittuu Inarin ja 1/3 Sodankylän kunnan puolelle.

Matkailukeskuksen mahdollista laajentamista suunniteltaessa tulee tarkoin ottaa huomioon ympäristön kantokyky, jotta ylimitoitettuihin rakennushankkeisiin ei ryhdytä. Lisäksi on tiedostettava se, ettei matkailun kuormitus ympäristöön rajoitu ainoastaan rakennetulle alueelle, vaan kohdistuu myös Urho Kekkosen kansallispuistoon ja muualle lähiseudun luontoon. Alueen nykyisen käyttöasteen lisäämismahdollisuudet on myös selvitettävä. Päätöksenteossa tulee niin ikään kriittisesti punnita laajennushankkeiden taloudellista ja sosiaalista tarkoituksenmukaisuutta sekä ottaa huomioon kilpailevat matkailukeskukset.

MAASTOLOMAKE 1
Eero Kakkuri 8.6.1995

Alue nro kartassa	Engelmat ja haitta-aste	Engelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
1) Kaunispään rinne (A) alaosa pohjoiselle ylikulkusillalle	<ul style="list-style-type: none"> • eroosiota, paikoin eloperäinen aines (kuorihumus + turve ?) huuhtoutunut pois, sulamisvedet tehneet kivennäismaahan ojja (syvähköjäkin) • alarinnettä lievempää eroosiota 	<ul style="list-style-type: none"> • vaurioiden korjaaminen; olisikohan ojista paikoin apua? • vaurioiden korjaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • polun reunaalla nurmetus onnistunut muokavasti • reunaistutukset eivät vielä (8.6.) paljoo viherrä 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi, matkailijoiden kulun kanavointi • maisemointi, matkailijoiden kulun kanavointi
2) — " — keskiosa	<ul style="list-style-type: none"> • alarinnettä lievempää eroosiota 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • " kivituhkainen " polku pysynyt hyvin maastossa. Selkeästi erottuva polku ohjaa kulkua. 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi, matkailijoiden kulun kanavointi
3) — " — yläosa	<ul style="list-style-type: none"> • polun pientareet eivät vielä alkukesällä nurmetuneet 	<ul style="list-style-type: none"> • kannattaisi harkita esim. pieniä aitoja parkkipaikan ja teiden ympärille (kuten Luttotuvalla). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ylämajan ulkopöydät ja tuolit sekä jätteasiat mielenkiintoinen ratkaisu. 	<ul style="list-style-type: none"> • polut, maisemointia
4) Kaunispään lakialue	<ul style="list-style-type: none"> • kulumista monin paikoin • lievää roskaantumista • Iisakkipään pujottelurinteet ja vanha 4-tien ura rikkovat kaunista maisemaa. Myös pujotteluhissit haittaavat hiukan. 	<ul style="list-style-type: none"> • luonto korjannee vaurioita (esim. heinä, kulosammal, riekonmarja, männyn taimet) • seurataan ja tarvittaessa korjataan vauriot • koealoja pintakasvillisuuden sukession seurantaan (eri korkeus) 	<ul style="list-style-type: none"> • rinteiden välissä metsäalueet ovat säilyneet melko luonnollaisina kasvitoltaan ja maastoltaan [nykyiset metsävyöhykkeet säilytettävä] 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointia sekä maansiirto- ja tasotustöitä (jäljet eivät vielä korjaantuneet)
5) Kaunispään pujottelurinteet	<ul style="list-style-type: none"> • hissiliinjat kauttaaltaan kuluneita, maastoajon lieviä jälkiä näkyvissä (ajourat) rinteillä • rinteiden keskivaiheilla ja yläosissa suhteellisen vähän kuluneisuutta. "Poikkitie" ruma. • alaosissa kivennäismaa pilkottaa laajalti, ei kuitenkaan sanottavasti veden aiheuttamia syöpyymiä • koneelliset maansiirtotyöt olisi aikanaan pitänyt viimeistellä lapiolla • vesiputken eristeistä lievää roskaantumista 	<ul style="list-style-type: none"> • luonto korjannee vaurioita (esim. heinä, kulosammal, riekonmarja, männyn taimet) • seurataan ja tarvittaessa korjataan vauriot • koealoja pintakasvillisuuden sukession seurantaan (eri korkeus) 	<ul style="list-style-type: none"> • rinteiden välissä metsäalueet ovat säilyneet melko luonnollaisina kasvitoltaan ja maastoltaan [nykyiset metsävyöhykkeet säilytettävä] 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointia sekä maansiirto- ja tasotustöitä (jäljet eivät vielä korjaantuneet)

PV

MAASTOLOMAKE 2
9.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
6) Luttojoki, Luttotuvasta koilliseen pujottelurinteen tielle	<ul style="list-style-type: none"> • tiilikasat ja roskat Luttotuvan lähellä • rannat ja joki paikoin roskaantuneita • paikoin kullankaivuun (?) jälkiä • Pujottelurinteen tien pengeri kivennäismaata ja vielä ruma 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • siivous • seuranta • seuranta ja tarvittaessa maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • joki ja rannat pääosin luonnontilaisia • ehdotus pienen luontopolun rakentamisesta kauniin Luttojoen län- sirannalle on erinomai- nen (vastaava esim. Kuusankoskella) 	<ul style="list-style-type: none"> • pari vanhaa patoa joessa
7) Luttojoki, Luttotuvasta lounaaseen kansallispuiston kävelysillalle	<ul style="list-style-type: none"> • paikoin lievää roskaantumista • kultavaltaus kansallispuiston sillan vieressä on ruma ja melko laaja 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • veden laatu on hyvä • luonnontilaisia kohtia [In-merkintä yksityis- kohtaisiin kaavoihin (vielä kannattaa)] 	<ul style="list-style-type: none"> • Luttotuvan kohdalla penkereen maisemointi näyttää onnis- tuneen • pari vanhaa patoa joessa
8) Luttojoki, pujottelurinteen tieltä pujottelurinteille	<ul style="list-style-type: none"> • joitakin roskaa • pujottelurinteen tien pengeri vielä kasviton • kullankaivuun alue on melko laaja ja ruma 	<ul style="list-style-type: none"> • siivousta ehdittäessä • seuranta ja tarvittaessa maisemointi • maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • pohjoinen ranta luon- nontilainen • eteläinen ranta veden partaalla pääosin luon- nontilainen 	<ul style="list-style-type: none"> • "kastelulammikko" pujottelurinteille
9) Luttojoki, pujottelurinteiden kohdalla	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi pajolti keskeneräistä eikä vielä ole varmuutta "viherryttämisen" onnistumisesta • paikoin roskaa 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemoinnin viimeistely • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • joen varrella on vielä luonnontilaisia kohtia, jotka tulee säästää 	<ul style="list-style-type: none"> • maansiirtotyöt, mai- semointi, joki kulkee "putkissa" monin pai- koin, vedenottoa jo- esta
10) Hiihtokeskuksen "tukikohdan alue"	<ul style="list-style-type: none"> • oleellinen muutos luonnonympäristöön • varastoalue hiukan epäsiisti, ehkä pieniä öljyvuotoja maahan 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemoinnin viimeistely • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • panostettu maisemointiin 	<ul style="list-style-type: none"> • ravintola, huolto- rakennukset, parkki- paikka, hiihtohissit ym.
11) Iiskonlompolo	<ul style="list-style-type: none"> • jonkin verran epäsiisti alue • maastossa kuluneisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> • siistiminen 	<ul style="list-style-type: none"> • lampi on kaunis 	<ul style="list-style-type: none"> • pari rakennusta, aitaus

MAASTOLOMAKE 3
9.6.1995 ja 12.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
12) Kullanhuuhtojantie (tie pujottelurinteille)	<ul style="list-style-type: none"> tien varret kivennäismaata laajalti hiukan rautaromua pientareilla 	<ul style="list-style-type: none"> maisemointi siivous 	<ul style="list-style-type: none"> erillinen kevyen liikenteen tie "luonnon kasvillisuutta" hiukkasen pientareilla 	<ul style="list-style-type: none"> tie, jossa paikoin voimakkaat pengerrykset ja leikkaukset
13) Luton latvahaara kansallispuiston kävelysillalta etelään	<ul style="list-style-type: none"> hiukan roskia kullankaivuun kevyehköjä jälkiä vesijohtolinja erottuu maisemasta 	<ul style="list-style-type: none"> ehdittäessä siivous luonto korjannee luonto korjannee 	<ul style="list-style-type: none"> purouoma pääosin luonnontilainen vesi näytti kirikkaalta, vaikka viemärissä vuotoja (jossain) 	<ul style="list-style-type: none"> raakaveden ottamo kansallispuiston rajalla
14) Luton eteläinen latvahaara	<ul style="list-style-type: none"> vanha lato hajonnut 	<ul style="list-style-type: none"> puretaanko? 	<ul style="list-style-type: none"> kulttuurimaisemaa [harkittava säilytetäänkö niittynä] vesijohtolinja sulautunut maisemaan mielenkiintoisia karhunsammalmuuturmia (?) 	<ul style="list-style-type: none"> ojitettu vanha niitty purouoma perattu
15) Luton eteläinen latvahaara	<ul style="list-style-type: none"> kullankaivuuta, melko voimakkaita jälkiä paikoin roskia 	<ul style="list-style-type: none"> harkittava maisemointia siivous 		<ul style="list-style-type: none"> vesijohtolinja
16) Luton eteläinen latvahaara	<ul style="list-style-type: none"> vesijohtolinjat näkyvät maastossa länsipuolella pienimuotoista kullankaivuuta retkeilyreitit pengerryksessä pohjoisreunassa korkea tiessä pahoja syöpyymiä 	<ul style="list-style-type: none"> luonto korjannee, seuranta maisemointi korjaus 	<ul style="list-style-type: none"> purouoma melko luonnontilainen 	
17) Laanilan rantakaavan itärajalla oleva pohjois-eteläsuuntainen kosteikko	<ul style="list-style-type: none"> linja maisemoitunut varsin hyvin lammikossa keskivaiheilla hyytelömäistä, haa-lean vihreää kasvustoa (vihertävä?) paikoin vähäistä roskaisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> seuranta seuranta seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> pohjoispäässä koiwikko luonnontilainen (muualta melko myllyretetty) 	<ul style="list-style-type: none"> vesijohtolinja (raaka- ja jätevesi) kaivoja pohjoispäässä mökistä liityntä jätevesiviemäriin

MAASTOLOMAKE 4
15.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
18) Laanioja, Laanilan rantakaava-alueen etelä laidalla	<ul style="list-style-type: none"> • "suuren ketotalon" rannassa kaivettu linja puron rantaan kaivonrenkaalta. Ainakin maisemallista haittaa. Linja jatkuu puron eteläpuolelle. • vesijohtolinjalla alueen keskivaiheilla paistaa kivennäismaa • yksittäisiä roskia • Savottakämpän lammikon reunat ovat pääosin kasvittomia (sortumisvaara?) • vesijohtolinja erottuu selvästi maastossa • lammikot pääosin kirkkaita, paikoin pohjassa lievä samennusta • paikoin roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta, luonto maisemointi • luonto maisemointi, seuranta • seuranta • tarvittaessa maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • ei näy veden likaantumista • puron uoma luonnon-tilainen, vesi kirkasta • ["In-merkintä" yksityiskoh- taiseen kaavaan (muutos)] • rantatasanteen vesijohto- linja maisemoitunut muka- vasti itäpäätästä ja länsipäätästä • puron varressa melko luonnontilainen laakso 	<ul style="list-style-type: none"> • useita pieniä kivistä raken- nettuja "pohjapatoja" länsi- päässä • vesijohtolinja puron ranta- tasanteella
19) Kosteikko Laanilan ranta-kaava-alueen kaakkoislaidalla	<ul style="list-style-type: none"> • kullankaivuuta molemmilla rannoilla • jokiuomaa ilmeisesti perattu • yksittäisiä roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta, luonto maisemointi • seuranta • ehdittäessä siivous 		
20) Laanioja, Laaniojan rantakaava-alueen luoteislaidalla	<ul style="list-style-type: none"> • kullankaivuuta molemmilla rannoilla • jokiuomaa ilmeisesti perattu • yksittäisiä roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta • seuranta • ehdittäessä siivous 		<ul style="list-style-type: none"> • Laaniojan pintaa nostettu pengertämällä ja "mitta- padolla" • kivistä tehty pieni pohja- pato
21) Laanioja, Laaniojan rantakaava-alueen länsilaidalla	<ul style="list-style-type: none"> • länsirannalla vanhoja maisemoituneita kullankaivuun jälkiä • rantoja paikoin ehkä pengertetty "mittapadon lähellä" • paikoin roskia 		<ul style="list-style-type: none"> • rannoilla monia luonnon-tilaisia paikkoja 	<ul style="list-style-type: none"> • patoamisen seurauksena syntynyt tekoallas
22) Laanioja, Laaniojan ranta-kaava-alueen länsilaidalla	<ul style="list-style-type: none"> • länsirannalla kullankaivuuta, pohjoisosassa "kavajajat" töissä. Maisemallinen haitta loma-asutukselle • paikoin roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • ehdittäessä siivous • seuranta, tarvittaessa maisemointi • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • puron uoma luonnon-tilainen niinkuin itärantakin 	<ul style="list-style-type: none"> • muutamia kivistä tehtyjä pieniä pohjapatoja

MAASTOLOMAKE 5
15.6.1995 ja 16.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja häiritä-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
23) Laanioja, Laaniojan rantakaavan länsi- ja lounaislaidoilla	<ul style="list-style-type: none"> • paikoitellen roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • ehdittäessä siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • länsiranta luonnontilainen niinkuin itärantakin • ["In-merkintä" muutettaessa rantakaavaa] • vesi kirkasta 	<ul style="list-style-type: none"> • paikoin pieniä kullankai- vuun jälkiä • pohjoisosassa pieniä ki- visiä pohjapatoja
24) Entinen kaatopaikka	<ul style="list-style-type: none"> • lähiympäristössä roskia ja rautaromua • opastaulu aukioaloajoista • pohjoisreunalla jätteet peittämättä laajahkosti. Eteläreunalla pieni peittämätön alue, myös itäreunalla. 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • vaihdettava "kaatopaikka suljettu + jätteiden keräilypisteet" • peitettävä pikaisesti, jottei tuuli levitä lisää roskia ympäristöön 	<ul style="list-style-type: none"> • länsipuolella "valuvesien" keräilyojoissa vesi näytti kirkkaalta ja oli hajutonta • lakea on maisemoitu • sopiva alue maisemoin- titutkimukseen 	
25) Entisen kaatopaikan tie	<ul style="list-style-type: none"> • polttopuuvarikon ympäristö epäsiisti • maansiirtotöiden jälki rumahko • jätöpapervarastot epäsiistejä 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • maisemointi • voitaisiinko sijoittaa varastora- kennukseen? 		
26) Pelastuskeskus ympäristöineen	<ul style="list-style-type: none"> • autonromuja (useita) ja roskia paljon • maasto paikoin kulunut • pientä öljyvuotoa maaperään 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • maisemointi • seuranta 		
27) Jäteveden puhdistamo	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistettu jätevesi likaisen tummanvihreää ja haisevaa • roskaisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistuksen oleellinen paran- taminen • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistusaltaita ympäröivissä ojissa virtasi kir- kasta vettä 	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistusaltat oli laskettu melko tyhjiksi • puhdistusaltaiden pengerrystä oli korotettu paikoi- tellen

MAASTOLOMAKE 6
20.6 1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
28) Jäteveden puhdistamolta Kaunispäänojaan laskeva puro	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistamolta laskeva puhdistettu jätevesi edelleenkin tumman likaisen vihreää ja haisevaa • "raaka" jätevesi kirkastuu sekoituessaan kaatopaikkaa ympäröivien ojien veteen • puhdistamon lähellä ja puron "suistossa" monia kuolleita ja sairaita (versosurmakka?) mäntätyjä • Kaunispäänojaan lakieessaan on "jätevesipuron" vesi kirkastunut ja haju lieventynyt • puro varrella katajien neulasen neulasen ovat ruskituneet • roskaisuutta puron varrella sekä eteläpuolella olevan asumuksen pihapiirissä 	<ul style="list-style-type: none"> • puhdistustehon oleellinen parantaminen. Kannattaisi selvittää käytetyn puhdistamon (esim. Viikki) ostamisen edullisuutta. • vaurioiden aiheuttaja selvitettävä (tulvat saattavat pahentaa puiden tilaa) • vauriot tutkittava (yleinen puuston seurantatutkimus alueella) • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • puron eteläpuolella, mökkien liepeillä on muutama kirkasvetinen lähde 	
29) Laanilan rantakaavan itälaidan mökit	<ul style="list-style-type: none"> • paikoin lievää maaston kulumista. Teiden pientareet ovat paikoin kasvittomia • paikoin lievää roskaantumista 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta • seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • pohjoisosassa olevan lammen vesi kirkasta • puissa naavamaisia jakäliä • luontoon sopivaa rakentamista 	<ul style="list-style-type: none"> • eteläpäässä itä-länsisuuntainen linja (likakaivo), joka johtaa "vesijohtolinjalle" kosteikon pohjalla
30) Metsäalue Laanilan rantakaavan kaakkoiskulmassa	<ul style="list-style-type: none"> • ulkoilureitin parannuksesta paikoin maisemallista haittaa • männyn neulasen neulasen kellertävän punaisia (männyn versosurmakka?) 	<ul style="list-style-type: none"> • viimeisteltävä työt • seuranta <p>Huom! Lähistöllä Luton kuulun aita rikki. Vaarallinen. Korjattava!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • luonnonmukainen metsäalue • puissa naavaa • kaunis notkelma, pohjalla pieni suo ["In-merkintä"] 	<ul style="list-style-type: none"> • ulkoilureittiä parannettu maansiirtotöin, työt viimeistelemättä

MAASTOLOMAKE 7
20.6.1995 ja 21.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
31) Metsäalue Viskitien ja valaistun ladun välissä	<ul style="list-style-type: none"> • yksittäisiä roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • luonnonmukainen metsä-alue • puissa naavaa • kaunis notkelma (jatkuu alueelta 30) [säilytettävä luonnontilaisena (ln)] • pari ~ pohjois-eteläsuuntaista pientä harjannetta [säilytettävä luonnontilaisena (ln)] • pieni suonpainanne keskivaiheilla aluetta [säilytettävä luonnontilaisena (ln)] 	
32) Laanilan rantakaavan eteläosan rakennettu alue	<ul style="list-style-type: none"> • valaistulla ladulla jonkin verran syöpymiä • maasto kulunut Savottakämpän luona paljon, paikallisesti muuallakin • päävesijohtolinja ja siihen rakennuksilta tulevat liittännät paikoin selvästi maastossa näkyvissä • Viskitien varrella Osuuspankin risteyksessä laaja pysäköintialue on ruma • paikoin roskaisuutta ja epäsiisteyttä etenkin Osuuspankin ja Laanihovin takapihoilla • Laanihovin ja valtatie 4:n välissä vanha pysäköintipaikka on hiukan ruma. (Sähkökaapelin teko valaisinylväeseen kesken.) 	<ul style="list-style-type: none"> • vaurioiden korjaus • maisemointi • seuranta ja tarvittaessa maisemointi • maisemointi sekä puiden ja pensaiden istutus • siivous • maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • rinne Laaniojan ja mökkien välissä monin paikoin pintakasvistoltaan luonnollinen tai maisemointunut (heittänyt) hyvin • pihojen nurmettaminen on usein onnistunut mukavasti • valtatie 4:n ja Laaniojan varrella olevan pysäköintialueen pientareet nurmettuneet pääosin mukavasti. 	<ul style="list-style-type: none"> • monin paikoin kulumisvaurioiden maisemointia

MAASTOLOMAKE 8
21.6.1995 ja 22.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
33) Metsäalue valtatie 4:n, valaisemattoman lenkkipolun ja valaistun tien välissä	<ul style="list-style-type: none"> • valtatie 4:n melu kuuluu laajasti • muutamia roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • mikäli alueelle rakennetaan, jätettävä leveä suojaviheralue (EV). Laajuuden määrittämisessä otettava huomioon melun vaikutusalueen vaihtelu vuodenajoinnain • seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • luonnonmukaista metsää • naavaa esiintyi • pieniä mäennyppyöitä ja suopainanteita [luonnontilaan jätettävä (In)] 	
34) Metsäalue valaisemattoman lenkkipolun, Viskitien ja valaistun ladun välissä.	<ul style="list-style-type: none"> • vanha kaatopaikka alueen eteläosassa roskainen. Etenkin rikkoutuneet lasinpalat voivat haitata kulkijoita ja eläimiä • valtatie 4:n lähellä melua • muutamia roskia maastossa • yksittäisiä eläimen (jänis?) kaluamia mäntyjä ja koivuja etenkin eteläosassa aluetta 	<ul style="list-style-type: none"> • levitetään peitemaata siten, että männyntaimet säilyvät elinvoimaisina • suojaviheralue (EV) • seuranta • seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • itä- länsisuuntainen kosteikko reunametsineen alueen pohjoisosassa [jätetään luonnontilaan (In)] • puissa naavaa • luonnonmukaista metsää • muutamia pieniä erillisiä kosteikkoja [jätetään luonnontilaan (In)]. Rakennettavaan alueeseen jätettävä riittävä etäisyys.] 	<ul style="list-style-type: none"> • vanhojen hakuiden jäljiltä näkyvissä melko paljon kantoja.
35) Laaniojan rantakaavan rakennettu- ja metsäalue Laaniojan ja valtatie 4:n välillä (pohjoisosassa)	<ul style="list-style-type: none"> • maasto paikoin kulunutta ja tien penkereillä ei ole kasvillisuutta • entiset hiekkakuopat tasaamattomia ja osin kasvittomia • paikoin roskia • "pohjoisimman" mökin pihalla käymäläjätteellä täytetty katettu kaivanto 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta • seuranta • siivous • seuranta, tarvittaessa uusi käymäläratkaisu 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtatie 4:ltä "Purokämpän" ohi Laaniojaan laskeva puro rantoinen [luonnontilaan (In)] 	jatkuu .....

MAASTOLOMAKE 9
22.6.1995 ja 26.6.1995 ja 27.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
.... jatkoa 35) Laaniojan rantakaavan raken- nettu- ja metsäalue Laaniojan ja valtatie 4:n välillä (pohjoisosa)	<ul style="list-style-type: none"> • Metlan tukikohtaan pohjoispuolella varas- torakennuksen ja halkopinojen ympäristössä paljon roskaa • kaivojen "vesilinjat" paikoin kasvitomia • monia tielinjoja, joista kaikki eivät käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> • siivous • seuranta ja tarvittaessa maisemointi • valitaan käytettävät tiet ja maisemoidaan muut 	<ul style="list-style-type: none"> • arvokasta rakennuskantaa [rakennussuojelukohteiksi] 	
36) Laaniojan rantakaavan raken- nettu- ja metsäalue Laaniojan ja valtatie 4:n välillä (eteläosa)	<ul style="list-style-type: none"> • pysäköintialue 4-tien varressa iso ja kasvipeite vähäistä • teiden pientareet paikoin kasvitomia, myös maasto • paikoin roskaisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi • tarvittaessa maisemointi • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • kaksi kaunista kurua ja rakkainen alue [kaavaa muutettaessa "In-alueeksi"] • arvokasta rakennuskantaa (esim. "maakattoinen" mökki) [rakennussuojelukohteiksi] 	
37) Vanhaselkä, metsäalue valais- tun ladun ja Luttojoen latvaahaaran sekä Hirvaspirtin tien välissä (Kansallispuiston polulta etelään)	<ul style="list-style-type: none"> • vesijohtolinja erottuu maastossa • lahoava lato • Välihaalle johtavalla ulkoilureitillä pahoja syöpymiä • paikoin roskaa • rakennusryhmän (eteläpäässä) ympäristö hiukan epäsiisti • valaistulta ladulta valunut sade- ja sulamisvesien mukana hiekkaa metsään ja polussa syöpymiä paikoin 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointune itsestään • siistiminen • vaurioiden korjaus • seuranta • siistiminen • metsässä hiekkaiset kohdat maisemointunevat itsestään. Ladulla tarvittavissa kohdissa vaurioiden korjaus ja seuranta. 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa 	

MAASTOLOMAKE 10
28.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
38) Vanhaselkä, metsäalue valtatie 4:n, Saariselälle johtavan tien, Vahtamantien, Urkintien, valaisemattoman ulkoilureitin ja Vis- kitien välissä	<ul style="list-style-type: none"> • Urkintien liepeillä oijen penkat paikoin kasvitomia • pohjoispäässä oja katkaisee lenkipolun (rakennuksille johtavan) • Valtatie 4:n varressa melua (• lounaisosassa rakennuksen raunio) • lounaasta koilliseen johtavan polun ja pohjoiseen "työntyvän" polun risteyksessä hiukan epäsiisti taukopaikka • paikoin roskaa 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemoituneeseen itsestään loppuun tehdään kevyehkö silta tarvittaessa • suojaviheralue (EV) riittävän laajaksi (• luonto maisemointi) • siistiminen • seuranta ja tarvittaessa siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • pohjoisosassa pieniä kos-teikkoja [säilytetään (In)] • lounaasta koilliseen johtavan polun pohjoispuolella kaunis, tanakka ja lyhyt mänty (erikoinen) [suojellaan] • Vanhaselän etelärinteellä monia, kauniita mäntyjä [tarkka rakennuspaikan välintä sekä riittävän laajat puistot kaavassa] • Vanhaselän laki [puistoksi] • maasto kulumatonta 	<ul style="list-style-type: none"> • kaksi ojan ylittävää kevyehköä siltaa pohjoisen pysäköintialueen lähellä • vanha kaivanto sähkölinjan luona (• eteläosassa eläin? kalunnut muutamaa mäntyä ja koivua)
39) Vanhaselkä, metsäalue Viskintien, valaisemattoman ulkoilureitin, Urkintien, Vahtamantien ja valaistun ladun välissä	<ul style="list-style-type: none"> • Valtatie 4:n melu kuuluu alueelle • paikoin roskaa (• porot syöneet jäkälän tarkoin koko Vanhaselän alueella) • rakennuksille johtavan tien pientareet kasvitomia • Urkintieltä tuleva vesijohtolinja näkyy rumen-tavasti 	<ul style="list-style-type: none"> • suojaviheralue riittävän laajaksi (EV) • seuranta ja ehdittäessä siivous • maisemointi • maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • eteläosassa männyssä ko-meaa paha [suojellaan] • Vanhaselän laki [puistoksi ja tarvittaessa In-merkintä] • koillisosassa kostea-pohjaisia pieniä kuruja [luonnontilaan (In)] • monia komeita mäntyjä ja keloja [otettava huomioon rakennettaessa] • maasto kulumatonta pää- osin • suo pohjoisosassa [puis-toksi, rakentaminen riittä-vän kaus] 	<ul style="list-style-type: none"> (• paikoin eläimen ? kaluamia koivuja ja mäntyjä) • uudisrakentamista meneillä

MAASTOLOMAKE 11

29.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
40) Kaunispään rakennuskaava, metsäalue Luttojoen, Kullanhuuhtojantien, rakennusten sekä kansallispuiston polun välissä	<ul style="list-style-type: none"> • vesijohtolinjat erottuvat maastossa • roskia • maastossa kuluneisuutta sekä paikoin rakentamisen jättämiä jälkiä 	<ul style="list-style-type: none"> • luonto maisemoinee loput • siivous • tarvittaessa maisemointi, seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • maasto suuresta käyttö- paineesta huolimatta monin paikoin luonnonmukaista • Luttotupa ja Piponiuksen majan rauniot [rakennussuojelukohteiksi] • kaunis puro pohjoispäässä sekä kosteat notkelmat alueella ja lehtolaidut [luonnontilaan ("In" tai kaavamääräykset)] 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointia nurmettamalla sekä varvikkojen siirtoistutuksin (Luttotuvan polun ja pihan maisemointi onnistunut hyvin) (• pohjoispäässä eläin? kalunnut monia mäntyjä)
41) Suojaviheralue Valtatie 4:n, Saariseläntien (Saariselän liittymien) sekä Kiveliöntien välissä	<ul style="list-style-type: none"> • valtatie 4:n melu häiritsee • vanha tielinja ja vesijohtolinjat erottuvat vielä maastossa • roskia paikoitellen • Saariseläntien ja Kiveliöntien risteyksestä valtatie 4:lle johtavan ojan pientareet pääosin kasvittomia • joitain kuluneita maastokohtia 	<ul style="list-style-type: none"> • säilytetään suojaviheralueena (EV) • maisemoituvat itsekseen edelleenkin • siivous • seuranta, tarvittaessa maisemointi • seuranta, tarvittaessa maisemointi 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • maasto pääosin luonnonmukaista 	

MAASTOLOMAKE 12
29.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
42) Kaunispään rakennuskaava, rakennettu alue Kullanhuuhtojan- tien eteläpuolella, Saariseläntien (+ Saariselän eteläisen liittymän) itä- ja eteläpuolella sekä metsä- alueiden välissä	<ul style="list-style-type: none"> • Paraspaikan puiston "pohjoinen aukio" kasvi- ton (Pysäköintiä "Suomi juoksee" 2.7.) • Lutontien alapäässä pysäköintialue kasviton ja karu • Urkintiellä ojassa runsaasti vihreää hyytelö- mäistä kasvustoa • teiden pientareet, pihat ja "linjat" monin pai- koin kasvittomia • Jokostien pysäköintialue kasviton ja ruma • Seitapolun rakentamaton tontti ruma • Vahtamantien rakentamaton tontti ruma • mainokset paikoin rumia • Vahtamalammen rannalla tuulen kaatamia puita • Urkintiellä laajasti kasvittomia kohtia • paikoin roskia 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnostetaan myös pohjoispää (Pysäköintikielto ja matala aita puistoon) • Nurmetetaan reunoja, istutetaan muutama puu ja pensas. Kesäisin kukkia ruokkuu. • syy selvitettävä, aiheuttaja poistettava, seuranta • maisemointi, usein riittänee nur- men kylvö • reunojen nurmetus sekä puiden ja pensaiden istutus • rakennetaan ja maisemoidaan • rakennetaan tai tehdään puisto • siistitään "tyyli" • poistetaan • maisemointi • siivous 	<ul style="list-style-type: none"> • Paraspaikan edustan puis- to muutanut alueen rumin- ta paikkaa viihtyisäksi • puissa naavaa • puisto Seitapolun talojen länsipuolella [säilytetään puistona tulevaisuudes- sakin] 	<ul style="list-style-type: none"> • Paraspaikan edustalle puisto • Lutontien puisto kunnos- tettu • Jokostielle tehty puisto • Alueella käytössä neljä kompostoria • Raitopolun pysäköintialue maisemointi • Alueella tehty paljon maisemointia nurmettamalla ja varpujen siirto-istutuksin
			<ul style="list-style-type: none"> • Vahtamapuisto [säilytetään puistona edelleenkin, tarvittaessa säädetään vedenpinnan korkeutta] 	

MAASTOLOMAKE 13
30.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
43) Kaunispään rakennuskaava, rakennettu ja metsäinen alue Saariseläntien ja Kiveliöntien "sisäpuolella"	<ul style="list-style-type: none"> • tienpienareet ja pihat paikoin kasvittomia • Kylpylän edusta autio ("varvitus" parantanut tilannetta) • Kelohovin pääsisäänkäynnin edusta kasviton ja ruma. Samoin pääosa Kesoiin ympäristöstä. • "Linjat" erottuvat maastossa paikoitellen • Teerenpesän pysäköintialue apea vielä • Kiekerön takapiha kasviton ja ruma • Leirintäalueella yritysten pihat epäsiistejä, maakasoja ja rosakiakin. Maasto kulunut. • paikoitellen yksittäisiä roskia • Teerenpesuessa jätteitä laitettu väärin astioihin, esim. patterinkeräykseen lasia 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi, usein "nurmen" kylvö riittää • puiden ja pensaiden istutusta Saariseläntien varteen. Pieni aita varpuistutuksen suojaksi • maaperän "viherryttäminen", puiden ja pensaiden istutus. Vaihdoitteisesti rakentaminen ja maisemointi. • seuranta ja tarvittaessa maisemointi • pensaiden istutus • maisemointi • siistiminen ja tarvittaessa maisemointi • jatketaan alueen säännöllistä siivoamista • koulutus 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • metsäalueilla maasto pääosin kulumatonta • metsä Opastuvan, kylpylän, leirintäalueen ja Saariseläntien välissä [säilytetään puistona mahdollisimman laajalti. Luontopolku sekä koti- että ulkomaisille matkailijoille] 	<ul style="list-style-type: none"> • varpujen siirtoistutus Kesoiin edessä • Opastuvan pihan laatoitus, maisemointi ja opasteet • Saariseläntien levennysopastuvan lähellä • Teerenpesän pysäköintialuetta maisemoitu ja istutettu kuusia • Teerenpesuessa kiinteistökohtainen jätteenlajittelu • monin paikoin maisemointia nurmettamalla ja varpujen siirtoistutuksin

MAASTOLOMAKE 14
30.6.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
44)Kaunispään vanhan ja etelärinteen rakennuskaavan välinen metsäalue, "A-rinteen", Kullanhuuhtojantien, Saariseläntien, valtatie 4:n ja Siulatie eteläpuoleisten rakennusten välissä	<ul style="list-style-type: none"> • vesijohtolinjoilla muutamia kasvittomia kohtia • roskia paikoitellen • valtatie 4:n vanha linja on ruma • valtatie 4:n varressa melua • valtatie 4:n varressa (vanha linja) rakennuksilta tulevan avo-ojan pientareet kasvittomia ja kivisiä • sähkölinja itäpäätä "turvettu" ja monin paikoin kasviton • "kotien" ympäristö lammen rannalla hivenen epäsiisti 	<ul style="list-style-type: none"> • seuranta, tarvittaessa maisemointi • siivous, seuranta • pientareiden nurmetus • riittävän laaja suojaviheralue (EV) • seuranta, tarvittaessa maisemointi • maisemoitunee itsestään • siistiminen 	<ul style="list-style-type: none"> • kauniita pieniä kuruja [luonnontilaan (In)] • puissa naavaa • maasto latujen välissä luonnonmukaista • metsäalueella maasto pääosin kulumatonta 	<ul style="list-style-type: none"> • latu-urien pohjat nurmetettu onnistuneesti • vesijohtolinjat nurmetettu • kaksi lampea Saariseläntien varrelle

MAASTOLOMAKE 15

3.7.1995

Alue nro kartassa	Ongelmat ja haitta-aste	Ongelmien ratkaisuehdotuksia	Hyviä puolia [mahdollinen hoitosuositus]	Tehtyjä töitä
45)Kaunispään etelärinteeseen rakennuskaava, rakennettu alue	<ul style="list-style-type: none"> • pihoiden ja teiden pientareilla kasvittomia kohtia. Myös ojien pientareet paikoin kasvitomia. • roskia paikoitellen • tonteilla puut paikoin kärsineen näköisiä (harsuuntuneita). Myös kuollutta puustoa. Syynä ilmeisesti pienilmaston ja valo-olosuhteiden muutos sekä rakentamisen aiheuttamat vauriot, mm. maansiirtotyöt, • urakka (Tieloma) ja muuallakin pientä öljyvuotoa autoista maaperään • pientä veden aiheuttamaa syöpyä Siulamukan, Siularinteeseen ja Siulapuiston pihoiden sekä Siulatieen oja-asteissa. 	<ul style="list-style-type: none"> • maisemointi, seuranta • siivous, seuranta • Vaurioiden syiden selvittäminen, seuranta sekä tarvittaessa joidenkin puuyksilöiden hakkuu ja uusien puiden ja pensaiden istutus. • seuranta • tarvittaessa oja-asteen parannus, seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> • puissa naavaa • Siulatieen "ympyrän sisäpuolella" metsäalue luonnomainen [säilytetään puistona (puistomaisena)] • maisemointi yleensä onnistunut. 	<ul style="list-style-type: none"> • teiden pientareita ja pihoiden sekä "linjoja" maisemointi nurmettamalla ja varpujen siirtoistutuksin • maisemointia on tehty paljon ja yleensä onnistuneesti. • muutama talo rakenteilla

KUUIOKARTTA

EK

